

ELOKUU 2024

Aktian talous- ennuste

Lasse Corin, Pääekonomisti, Aktia Pankki Oyj

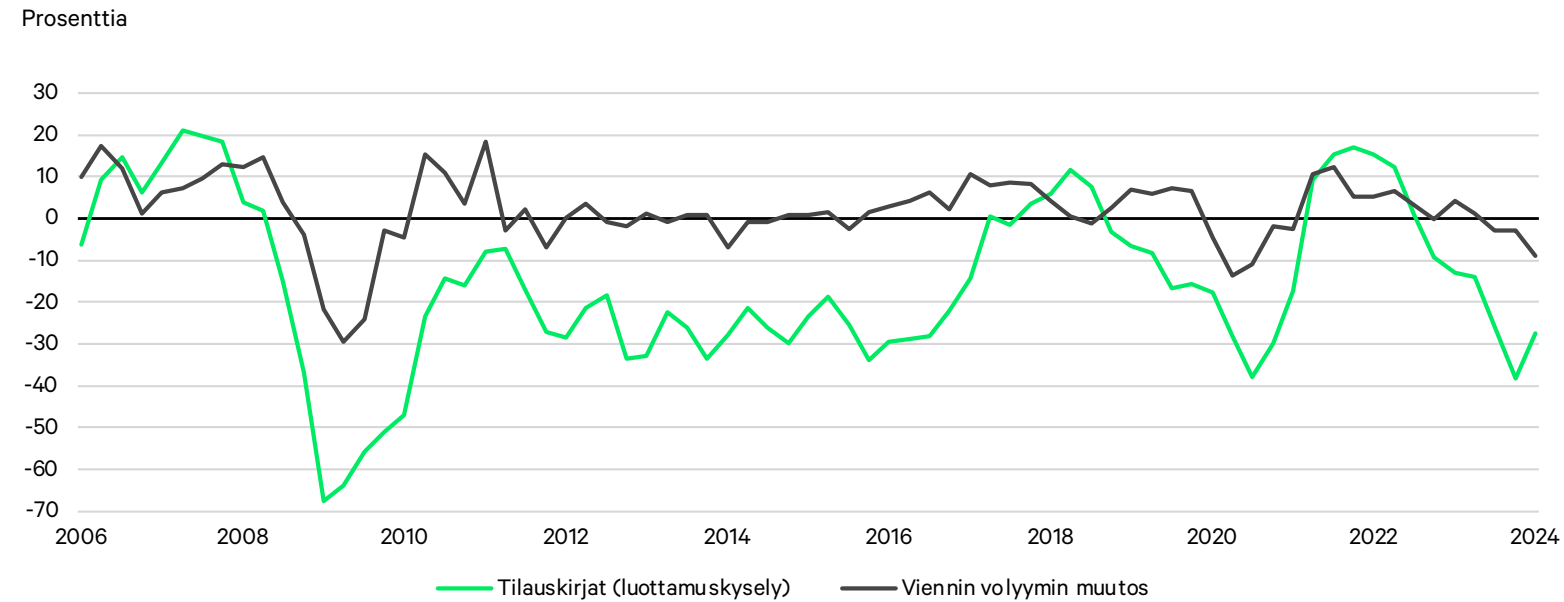
Aktia

Suomen taloudessa useita heikkoja valonpilkahduksia – ilman merkittävää viennin kasvua ne myös jäävät pilkahduksiksi

Suomen talouden tilanne on muuttunut myönteisemmäksi kuin mitä aiemmin ennustimme. Monet pienet signaalit kertovat talouden suhdanteen kääntymisestä paremmaksi. Kuluttajaluottamus on vahvistunut, palkansaajien ostovoima paranee ja asuntojen hinnoissa on orastavaa kasvua. Harvemmin seurattu indikaattori ovat yritysten pienet, alle 250 000 euron uudet lainasopimukset, joiden määrä on kasvanut selvästi tänä vuonna. Vaikka yleisvire onkin hivenen positiivinen, talouden tilanteen paraneminen on kuitenkin seurausta suhdanteen muutoksesta. Suomen kansainvälisessä kilpailukyvyssä ei ole tapahtunut merkittävää muutosta, vaan kasvu nojaa edelleen liikaa kulutuksen kasvuun.

Ennustamme Suomen talouskasvuksi 1,7 prosenttia ensi vuodelle ja 1,5 prosenttia vuodelle 2026.

Suomi, vientiteollisuuden tilauskirjat ja viennin vuosikasvu

Lähde: Aktia, Macrobond, European Commission (DG ECFIN), Statistics Finland

Vienti kääntyy hienoiseen kasvuun

Odotamme Suomen viennin kasvavan varovaisesti tulevina vuosina. Kyselyissä vientiyritysten tilauskanta on jonkin verran parempi, mutta vielä kaukana pirteämmän kasvun ajoista. Ripeämpi kasvu olisi tervetullut, sillä Suomen vaihtotase on edelleen alijäämäinen. Vaihtotaseen alijäämä on suurin yksittäinen tekijä, joka erottaa Suomen muista Pohjoismaista. Ensi vuonna odotamme viennin kasvavan 3,5 prosenttia ja vuonna 2026 2,4 prosenttia. Viennin kasvua tukee tärkeimpien vientimaidemme eli Yhdysvaltojen, Ruotsin ja Saksan talouden kehitys. Yhdysvalloissa kasvun odotetaan jatkuvan, joskin aiempaa hitaampana. Ruotsissa ja Saksassa talouskasvun odotetaan kiihtyvän.

Heti koronan jälkeen Suomen vienti kasvoi ripeästi. Valitettavasti viennin kasvu on hidastunut tasaisesti vuoden 2021 huipuista, ja kuluvan vuoden ensimmäisellä vuosineljänneksellä viennin volyymi oli 9 prosenttia vuoden takaista pienempi. Suomessa ei tehdä tarpeeksi uusia investointeja, jotka parantaisivat maamme vientimahdollisuuksia. Vaikka vientimme kasvaa, kehitys on suhdanneriippuvaista eikä niinkään seurausta investointien tai kilpailukyvyn merkittävästä vahvistumisesta.

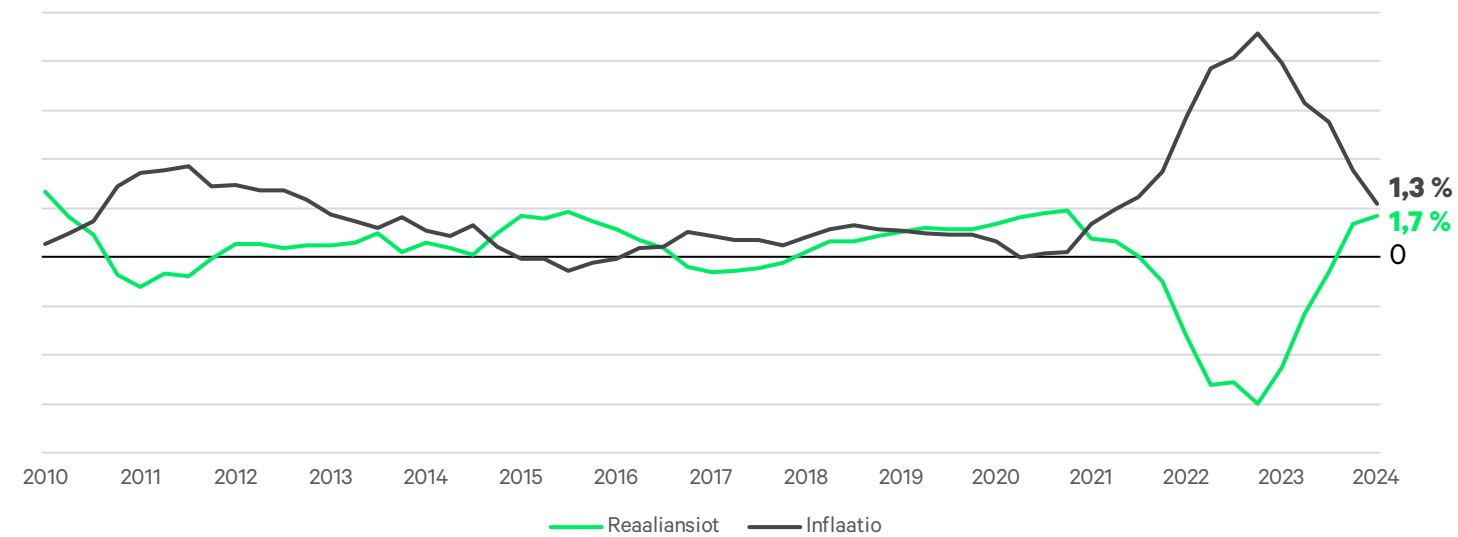
Suomi tunnetaan avoimena ja vientivetoisena maana. Pohjoismaisessa vertailussa tämä ei aivan pidä paikkaansa, sillä Suomen vientisektori on talouteen suhteutettuna Pohjoismaiden pienin. Tästä lisää raportin viimeisessä osiossa.

Suomessa ei tehdä tarpeeksi uusia investointeja, jotka parantaisivat maamme vientimahdollisuuksia. Vaikka vientimme kasvaa, kehitys on suhdanneriippuvaista eikä niinkään seurausta investointien tai kilpailukyvyn merkittävästä vahvistumisesta.

Suomi, inflaatio ja reaaliensioden vuosimuutos

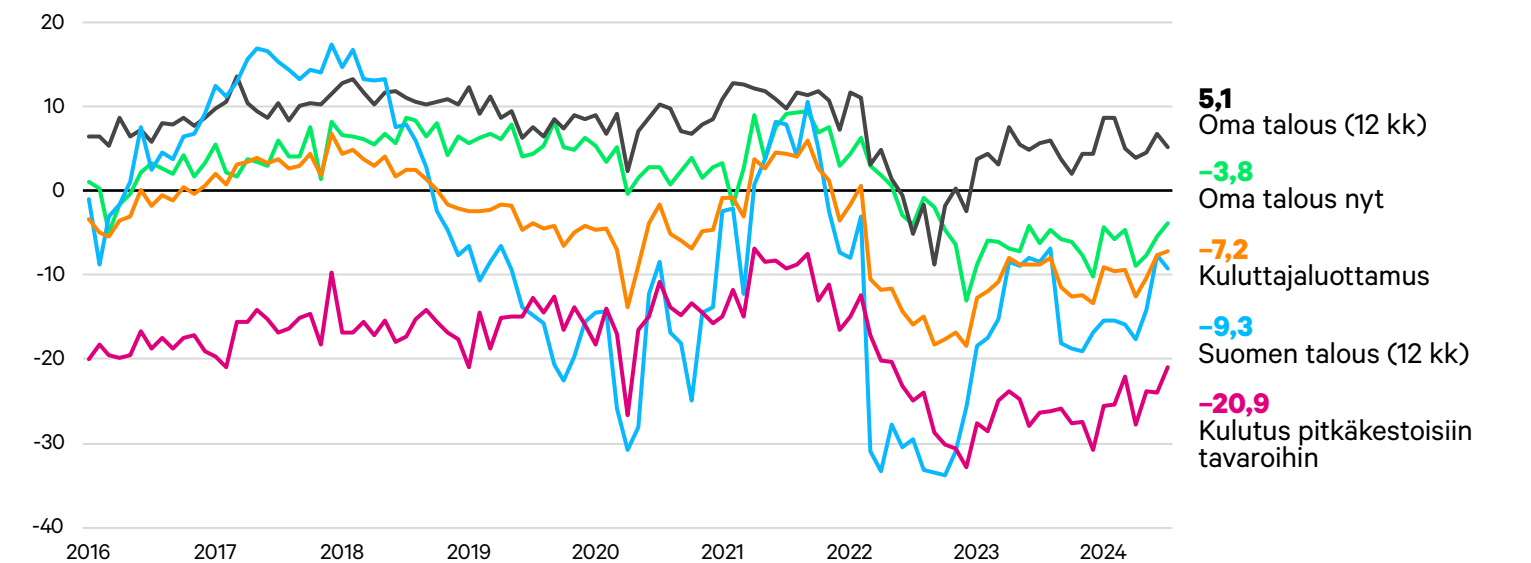
Prosenttia

Lähde: Aktia, Macrobond, Statistics Finland

Kuluttajaluottamus

Saldo

Lähde: Aktia, Macrobond, Statistics Finland

USA:n vaalitulos määrittää kauppapolitiikan suunnan

Yhdysvaltojen talousnäkyminen on heikentynyt vuoden 2024 aikana. Taloussuhdanteita suurempi kysymys ovat presidentinvaalit ja niiden vaikutus maan kauppapolitiikkaan. Trump olisi vaikeampi presidentti kansainvälisen kaupan näkökulmasta, mutta on tärkeä muistaa, että etenkin Trumpin vaaliretoriikka on erittäin kovaa. Vuoden 2016 vaaleista poiketen mahdolliseen Trumpin presidenttikautteen on varauduttu paremmin, ja esimerkiksi EU valmistelemaan kauppastrategiaa Trumpin presidenttikautta mielessä pitäen. Pelimerkkejä on kuitenkin

tenkin käytössä. Vaikka Trump haluaa rajoittaa EU:n vientiä Yhdysvaltoihin, hän hyötyisi EU:sta kumppanina Yhdysvaltojen Kiinan-vastaisessa politiikassa.

Yleisesti puheet globalisaation päättymisestä näyttävät liioitelluilta, sillä maailmankaupan osuus globaalista bruttokansantuotteesta väheni vain maltillisesti vuonna 2023. Samaan hengenvetoon voidaan todeta, että globaali konttien vientivolyymi vastasi tämän vuoden kesäkuussa 15,7 miljoonaa TEU (Twenty-foot Equivalent Unit) -mittayksikköä eli 20 jalan konttia. Luku oli mittaushistorian ja varmasti koko historian suurin kesäkuussa mitattu määrä.

Kotitalouksilla edessään niin myötä- kuin vastoinkäymisiä

Kokonaisuutena uskomme, että suomalaisilla kuluttajilla pahin on takana. Viime vuosien nopea inflaatio söi kuluttajien ostovoimaa merkittävästi. Palkansaajien ostovoima ei ole vielä saavuttanut vuoden 2021 huipputasoa, mutta kuluttajahintojen nousun nopea hidastuminen yhdistettynä lähitulevaisuuden palkankorotuksiin on vahvistanut palkansaajien ostovoimaa. Tämä tukee yksityisen kulutuksen kasvua. Ostovoimaa vahvistaa luonnollisesti myös korkotason lasku, joka tosin auttaa eniten korkeasti velkaantuneita kotitalouksia.

Talouksien paraneminen näkyy jo kuluttajaluottamuksessa. Kuluttajien usko oman taloutensa lähitulevaisuuden kehitykseen on voimistunut merkittävästi viimeisten kahden vuoden aikana. Nykyinen taso 5,1 on vielä hieman alle pitkän ajan keskiarvon, joka on 7,8. Myös kuluttajien kiinnostus pitkäaikaisten kulutustuotteiden hankintaan on noussut pohjalukemista (-32,8) nykyiseen tasoon -20,9. Luku on hieman alle pitkän ajan keskiarvon -16,9. Pitkäkestoiset kulutustavarat ovat yleensä kalliimpia, ja koska ne kestävät pitkään, niiden hankinnassa voidaan helpommin joustaa talouden epävarmuuden aikana. Siksi myös niiden kysyntä reagoi herkemmin kuluttajaluottamuk-

sen muutoksiin. Kaiken kaikkiaan kuluttajat näkevät valoa talouden tunnelin päässä, ja odotamme tämän myös heijastuvan kulutuskäyttäytymiseen. Myös kotitalouksien talletustilanne on kääntynyt kohti parempaa. Kotitaloussektorin, eli kaikkien suomalaisten kotitalouksien, talletuskannan vuosikasvu on tällä hetkellä nollan tuntumassa, kun vielä viime vuonna kannan vuosikasvu oli heikoimmillaan -3,9 prosenttia. Talletuskannan kasvu tukee luottamusta. Taloustilanteen helpottumisesta kertoo sekin, ettei talletusten kokonaismäärä enää supistu. Kuluttajaluottamuskyseilyssä niiden vastaajien osuus, jotka ilmoittavat joutuvansa käyttämään säästöjään, on vähentynyt kuluvan vuoden aikana.

Investointien pitkän ajan näkymä myönteinen

Vuosi 2023 oli investointien näkökulmasta erittäin vaikea, ja investointivolyymit pienenivät 8,8 prosenttia edellisvuodesta. Suurin syypää vaikeaan kehitykseen oli rakennusinvestointien lähes 14 prosentin lasku. Odotamme investointien vielä supistuvan -1,8 prosenttia tänä vuonna sekä kasvavan 5,4 prosenttia vuonna 2025 ja 3,3 prosenttia vuonna 2026. Myönteisempi suhdanne tukee investointien kasvua, mutta merkittävää rakenteellista muutosta investointiympäristössä ei mielestämme ole tapahtunut. Lisäksi puolustusinvestoinnit vaikuttavat myönteisesti lukuihin.

Vuonna 2009 finanssikriisin seurauksena rakennusinvestoinnit vähenivät voimakkaasti, mutta palautuivat pirteälle kasvu-uralle jo seuraavana vuonna. Odotamme rakennusinvestointien kääntyvän varovaiseen kasvuun. Tästä on jo orastavia viitteitä, sillä huhti- ja toukokuussa myönnettiin enemmän rakennuslupia kuin vuotta aiemmin. Samalla korkotasoa on kääntynyt selvään laskuun, mikä tukee niin kotitalouksia kuin yrityksiäkin investoinneissa. Huomionarvoista kuitenkin on, että korkotasoa laskee vain varovaisesti eikä romahda kuten 15 vuotta sitten.

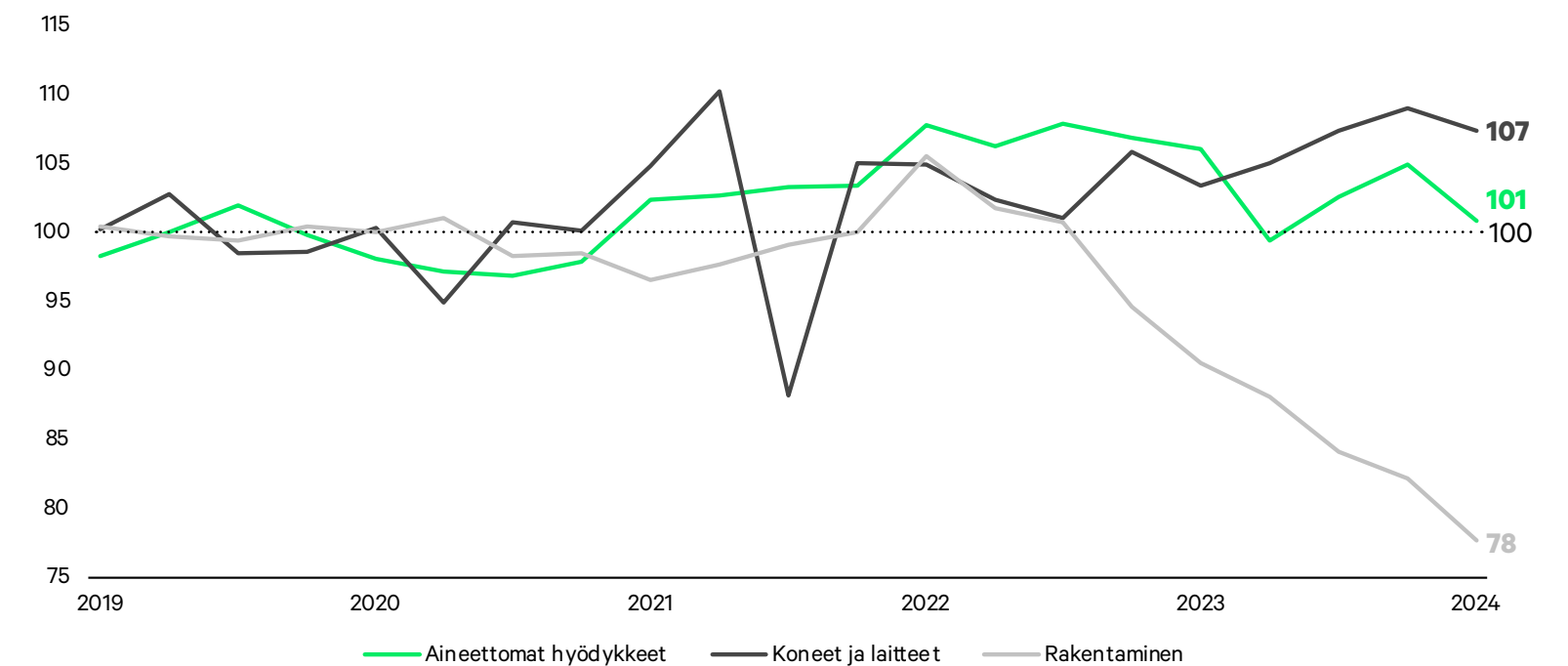

Pieni valonpilkku investointikehityksessä on kone- ja laiteinvestointien kasvu.

Pieni valonpilkku investointikehityksessä on kone- ja laiteinvestointien kasvu. Kone- ja laiteinvestoinnit ovat ainoa investointilaji, joka on kasvanut parin vuoden takaisesta tilanteesta. Tärkeistä vientimaistamme Saksaan ja Ruotsiin ennustetaan pirteämpää talouskasvua. Samalla Yhdysvaltojen kasvun odotetaan jatkuvan, joskin aiempaa hitaampana.

Suomi, investointien kehitys

Indeksi 2019=100

Lähde: Aktia, Macrobond, Statistics Finland

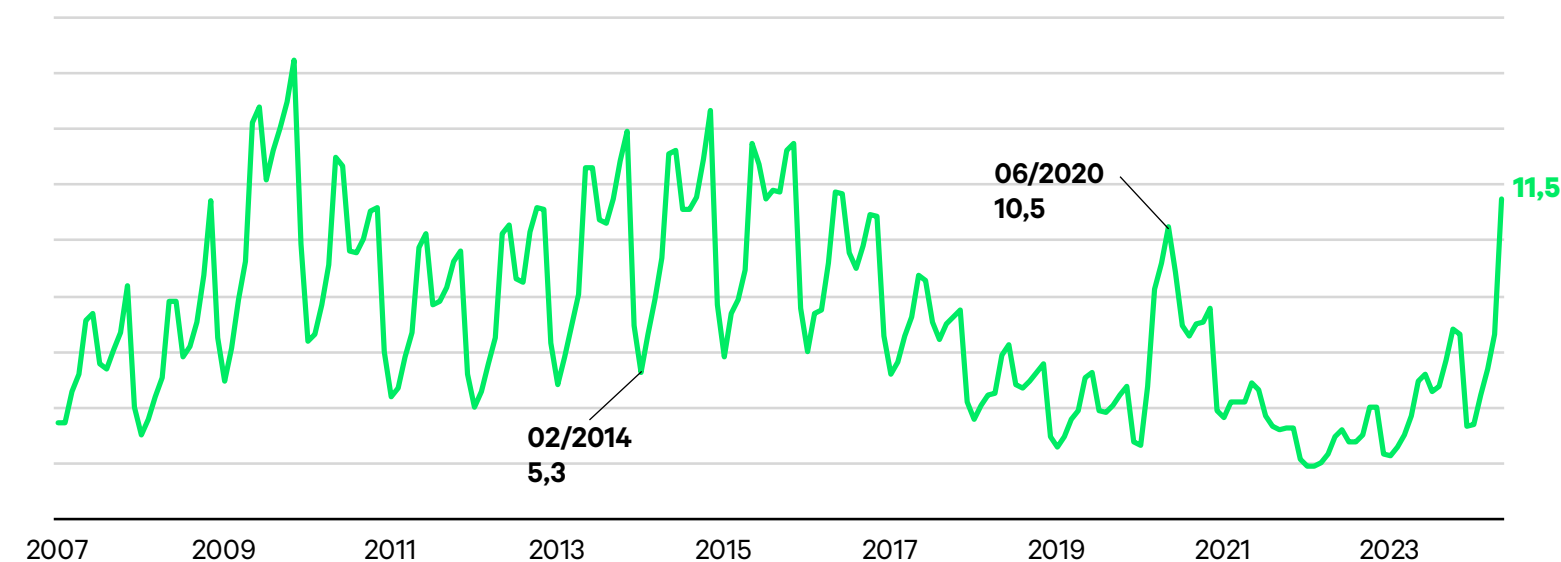
Suomalaisten pankkien myöntämien yrityslainojen kokonaismäärä on kasvanut vuositason koko kuluvan vuoden ajan. Kasvu on toki vielä vaisua, vain noin 2 prosenttia, mutta se antaa kuitenkin lupauksia merkkejä yritystoiminnan ja sitä kautta toivottavasti myös investointien piristymisestä.

Vielä vuosi sitten Suomen valtasi optimismi vihreiden investointien voimakkaasta kasvusta. EK:n ylläpitämässä tietokannassa potentiaalisia vihreitä investointihankkeita on tällä hetkellä yli 260 mil-

jardin euron arvosta. Luku on jatkanut kasvuaan ja on merkittävä Suomen talouden koko huomioiden. Vaikka hankkeita on niin sanotusti paperilla paljon, ei merkittäviä uusia investointiavauksia – etenkin vientiä kasvattavia – ole tullut. Suurin osa hankkeista on tuulivoimaloita ja datakeskuksia. Suunnitteluvaiheessa on hankkeita noin 3 miljardin euron arvosta vuosille 2025 ja 2026. Näistä ei siis voi odottaa käänteentekevää muutosta investointien määrään, vaikka ne kokonaisinvestointeja piristävät.

Työttömiä työnhakijoita per avoin työpaikka

Henkilöä

Lähde: Aktia, Macrobond, Suomen työ- ja elinkeinoministeriö

Työmarkkinoiden tilanne on heikentynyt – löytyykö rakentamisesta vetoapua työllisyydelle?

Odotamme työmarkkinoille parannusta ensi vuonna. Tänä vuonna työttömyysaste nousee 7,6 prosenttiin, mutta laskee ensi vuonna 7,3 prosenttiin ja vuonna 2026 7,1 prosenttiin. Kuluva vuosi on ollut työmarkkinoiden näkökulmasta kaksijakoinen. Työttömyysaste on noussut kuukausitasolla, mutta samalla yritysten työllistämishalut näyttäsivät parantuneen. Silmiinpistävää kehitystä on nähty työttömien työnhakijoiden määrässä, joka

on noussut poikkeuksellisen voimakkaasti suhteessa avoimiin työpaikkoihin. Kuluvan vuoden kesäkuussa jokaista avointa työpaikkaa kohden oli keskimäärin 11,5 työtöntä työnhakijaa. Viime vuoden vastaavana ajankohtana luku oli 5. Avoimien työpaikkojen määrä laski kesäkuussa 25 000:een, joka on heikoin taso kymmeneen vuoteen.

Vuoden 2024 aikana yritysten luottamuskykyssä on ollut merkkejä työllistämishalukkuuden vahvistumisesta. Yksi merkittävä toimiala, jossa odotamme tilanteen paranevan, on rakentaminen. Rakennusinvestoinnit ovat laskeneet poikkeuksellisen voimakkaasti, mikä on myös heijastunut alan työllisyystilanteeseen. Odotamme myönnettävien

rakennuslupien määrän kasvavan loppuvuoden aikana ja kasvun jatkuvan ensi vuonna.

Ostovoiman vahvistuminen tukee osaltaan kotitalouksien kulutusmahdollisuuksia, mikä puolestaan helpottaa palvelutoimialojen tilannetta. Työttömyyden odotetaan jäävän melko matalaksi, jolloin sen vaikutus kulutusmahdollisuuksiin jää rajalliseksi. Viennin piristymisenkin helpottaa hieman työmarkkinoiden tilannetta. Kokonaisuutena työttömyysaste pysyy kuitenkin selvästi korkeampana kuin vuonna 2022.

Työttömyysasteen ripeämpi aleneminen edellyttäisi selvästi nopeampaa talouskasvua.

Vuoden 2024 aikana yritysten luottamuskykyssä on ollut merkkejä työllistämishalukkuuden vahvistumisesta.

%-muutos vuoden takaisesta	2020	2021	2022	2023	2024e*	2025e*	2026e*
BKT	-2,4	2,8	1,3	-1,2	0,0	1,7	1,5
Vienti	-7,8	6,2	3,6	-0,1	-2,3	3,5	2,4
Tuonti	-6,2	6,1	8,4	-6,6	-0,4	3,9	2,7
Kulut	-2,2	3,4	0,9	1,2	0,5	1,2	1,2
Yksityinen	-3,8	3,2	1,8	0,2	0,4	1,6	1,4
Julkinen	1,2	3,9	-1,0	3,4	0,5	0,3	0,7
Investoinnit	-1,0	1,1	2,4	-8,8	-1,8	5,4	3,3
Rakennukset	-0,6	-1,1	2,4	-14,3	-6,6	5,4	3,2
Koneet, laitteet kuljetusvälineet ja asejärjestelmät	-1,0	3,0	1,5	2,6	2,8	6,7	3,9
Aineeton (T&K)	-2,5	5,6	4,1	-3,7	2,2	3,7	2,8
Tunnusluvut, %							
Palveluiden ja tavaroiden ulkomaankauppa, yli-/alijäämä BKT:sta	-0,3	-0,3	-2,2	0,6	-0,2	-0,3	-0,5
Työttömyys	7,7	7,7	6,8	7,2	7,6	7,3	7,1
Inflaatio	0,3	2,2	7,1	6,3	1,3	1,4	1,6

Suomi ei ole niin vientivetonen kuin kuvittelemme

Usein toistettu mantra kuuluu, että Suomi on pieni, avoin ja vientivetonen maa. Pieni ja avoin olemme kyllä, mutta vientivetoisuudessa emme poikkea muista Pohjoismaista. Päinvastoin viennin osuus bruttokansantuotteesta on Suomessa Pohjoismaiden pienin. Tuoreimmassa tilastossa Suomen viennin osuus bruttokansantuotteesta oli 41 prosenttia. Ruotsissa luku on 55 ja Tanskassa jopa 68 prosenttia. Ruotsissa ja Tanskassa viennin osuus on ollut systemaattisesti korkeampi, ja lisäksi näissä maissa suhdeluku on kasvanut viime vuosina. Niin ikään Norjassa viennin osuus on suurempi, mutta maa on oma tarinansa kaasun- ja öljyesiintymien ansioista.

Viennin kokoa tärkeämpi havainto on, että Suomea lukuun ottamatta kaikissa Pohjoismaissa vienti on tuontia suurempi. Muut siis myyvät ulkomaille enemmän kuin ostavat sieltä. Suomessa tilanne oli hyvä vielä vuoteen 2010 asti, minkä jälkeen tuonti on ollut enemmän tai vähemmän yhtäjaksoisesti vientiä suurempi. Puheet Suomen kilpailukykyhaasteista konkretisoituvat juuri tähän tosiasiaan. Suomen vienti on nykytilassa liian pientä tukeakseen merkittävästi talouskasvua.

Tuonnin pienentäminen voisi parantaa tilannetta, mutta voi tosin olla vaikeaa, koska moni vientituote on ainakin osittain riippuvainen tuontitavaroista.

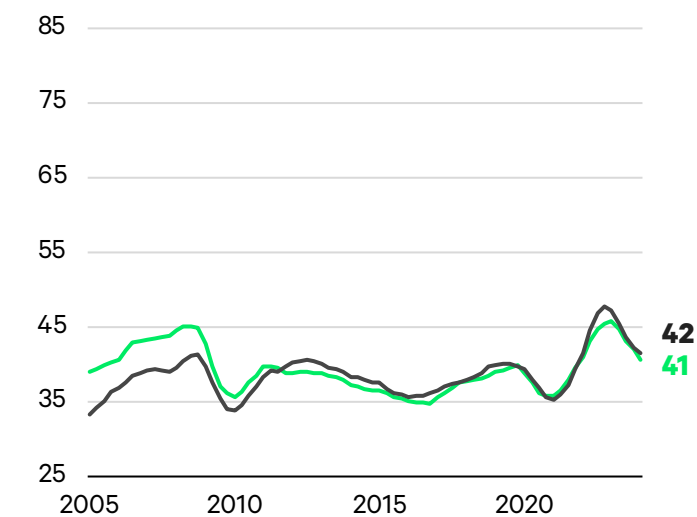
Suomi tarvitsee investointeja ennen kaikkea viennin edistämiseen. Meidän tulee kehittää enemmän tuotteita ja palveluita, joita voimme myydä ulkomaille. Tuotekehitys itsessään ei kuitenkaan ole ratkaisu, sillä uudet innovaatiot pitää myös osata myydä.

Suomi tarvitsee investointeja ennen kaikkea viennin edistämiseen. Meidän tulee kehittää enemmän tuotteita ja palveluita, joita voimme myydä ulkomaille. Tuotekehitys itsessään ei kuitenkaan ole ratkaisu, sillä uudet innovaatiot pitää myös osata myydä.

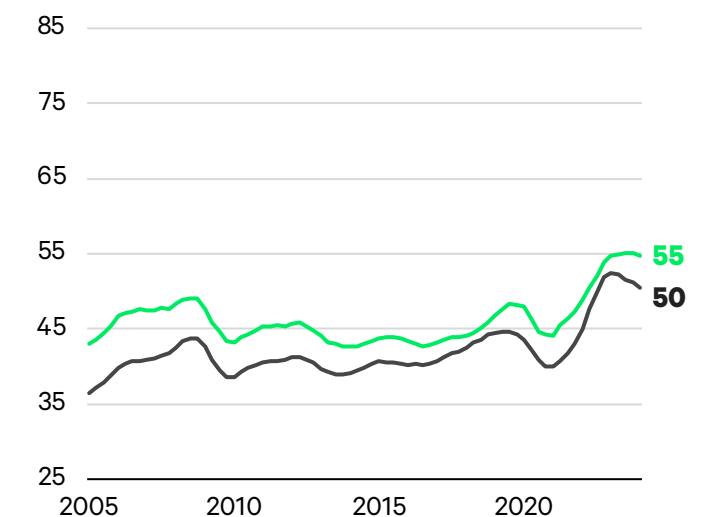
— Tuonti — Vienti Prosenttia bruttokansantuotteesta, laskettu neljän kvartaalin liukuvasta summasta

Suomi

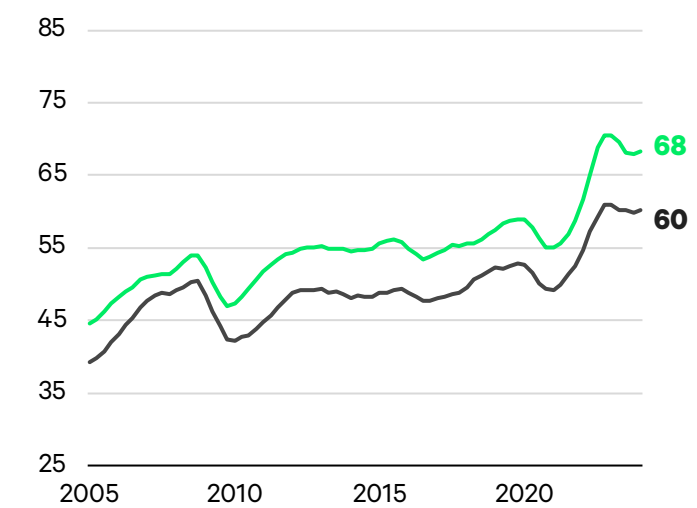
Lähde: Aktia, Macrobond, Statistics Finland.

Ruotsi

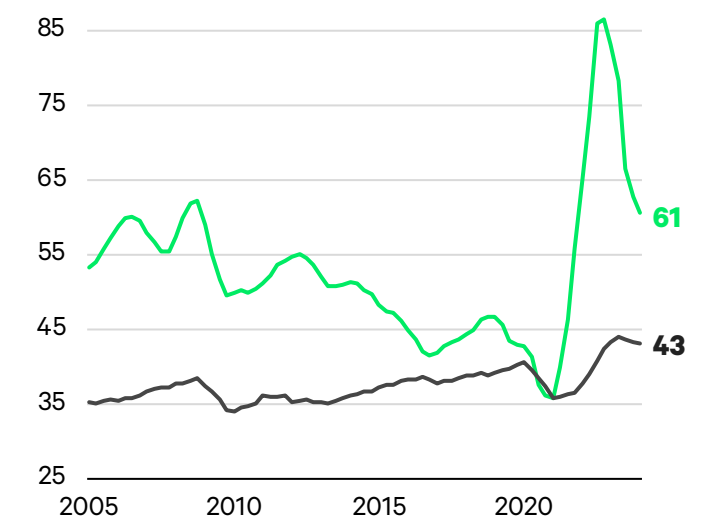
Lähde: Aktia, Macrobond, Statistics Sweden (SCB).

Tanska

Lähde: Aktia, Macrobond, Statistics Denmark.

Norja

Lähde: Aktia, Macrobond, Statistics Norway.

Lasse Corin
Pääekonomisti, Aktia Pankki Oyj

Lasse Corin on toiminut Aktian pääekonomistina kevästä 2020 alkaen. Tehtävässään hän seuraa ja analysoi makrotalouden ja sijoitusmarkkinoiden kehitystä. Lasse Corinilla on pitkä kokemus pankkialan asiantuntijatehtävistä. Ekonomistina hän arvioi ennen kaikkea kotimaan talouden näkymiä sekä maailmantalouden muutosten vaikutusta Suomeen ja suomalaisiin kotitalouksiin.

lasse.corin@aktia.fi

X: @lassecorin

JULKAISIJA: Aktia Pankki Oyj, Arkadiankatu 4-6,
PL 207, 00100 Helsinki.

Tämä julkaisu on Aktia Pankki Oyj:n julkaisu.
Sisältö kuvaa pääekonomistimme näkemystä
markkinatilanteesta.

ASIAKASPALVELU: 010 247 010 (pvm/mpm).

© Aktia Pankki Oyj, 2024

Aktia on suomalainen varainhoitaja, pankki ja henkivakuuttaja, joka on luonut vaurautta ja hyvinvointia sukupolvelta toiselle jo 200 vuoden ajan. Palvelemme asiakkaitamme digitaalisten kanavien kautta kaikkialla ja kasvokkain toimipisteissämme pääkaupunkiseudulla sekä Turun, Tampereen, Vaasan ja Oulun seuduilla. Palkitun varainhoitomme rahastoja myydään myös kansainvälisesti. Työllistämme noin 850 henkilöä eri puolella Suomea. Aktian hallinnoitavat asiakasvarat (AuM) 30.6.2024 olivat 14,1 miljardia euroa ja taseen arvo 12,4 miljardia euroa. Aktian osake noteerataan Nasdaq Helsinki Oy:ssä (AKTIA). aktia.com.

Ajattele
pidemmälle
Aktia